

PRAWOŚĆ (29) *sb f*

a oraz o jasne (w tym w a 1 r. błędne znakowanie).

sg *N* prawość (6). ◇ *G* prawości (8). ◇ *D* prawości (1). ◇ *A* prawość (6). ◇ *I* prawością (1). ◇ *L* prawości (8).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

Zgodność z przyjętymi normami, zasadami, prawami, realiami; *aequitas Vulg, PolAnt; rectitudo, rectum PolAnt, Cn; iustitia Vulg; veritas, verum Mącz; conscia mens recti eunomia Cn* (29) :

a. *Uczciwość, cnotliwość, moralność* (13) : Drugi przywilej miało ciało/ iż za tą powolnością/ którą duży y rozumowi czyniło/ vmierać nigdy niemogło: ale dużá/ oną prawością pierworodną obdárzona/ ożywić ciało ná wieki mogła *SkarŻyw* 260.

prawość naprzeciwko komu (1): áby pánowie flugi swoie miłowáli/ y prawość náprzeciwko im zachowali/ pámiętáiąc náto/ iż máią też páná nád łobą. *KrowObr* 62.

prawość czyja [zawsze: pron poss] (3): i okazał mu doftatecznie prawość [!] swoię wtem wśyftkiem co Spierze vczynił *MurzHist* V2v; *KrowObr* 163v; Kto chodzi wprawości swey boifię Iehowy/ á kto wywraca drogi iego/ gárdzi nim. *BudBib Prov* 14/2.

W połączeniu szeregowym (1): Dla przyięcia ćwiczenia roftropności/ fprawiedliwości/ y ładu/ y prawości. *BudBib Prov* 1/1.

Szeregi: »prostota i prawość« (1): Y tak w oney proftocie y prawości/ czynili wolą Bożą/ tak łacno/ iáko gdy kto po wodzie płynie. *SkarŻyw* 260.

»sprawiedliwość i (ani) prawość« = *iustitia et rectitudo PolAnt* (2): *BibRadz Deut* 9/5; Dárowna też była oná pierworodná fprawiedliwość y prawość/ á porządek dużny z ciałem y żądza [!] cieiełną/ y zwolą rozumną *SkarŻyw* 261. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»prawość a szczerość« (1): co iefliżem tym komu g woli vczynił/ o dzięki mi fye ftárác nietrzebá: ale iefli komu będzie przeciwno/ o vragánié y pośmiéch nie wátpię: ábowiem to poľpolita dżisieyfzych wieków/ iż prawość á fzczeróść fprofnóścią zowá *SienLek* Vuu2v.

W przen (4) : profimy pokornie swietego miłofierdzia thwoiego aby nas nędzne a vpadłe ftworzenie swoie przywiefc raczył na drogi takiey prawoci: iako by sciełki náffe niebyły od wrocone: od takich fpraw ktoremi bychmy ciebie pana swego nałladuiąc wradoci nalezli *RejPs* 188v; A przetoż ład ná zad vftąpił fię/ á fprawiedliwość z dáleká ftánełá/ bo fię prawdá powáliłá ná vlicách/ á prawość wnidż nie mogła. *BibRadz Is* 59/14; *BudBib Ps* 26/11.

Wyrażenie: »prawość serca« (1): Nie dla wálzeyci fprawiedliwości/ áni prawoci fercá [*non propter ... rectitudinem cordis*] wálze^{go} wnidżiecie w ofiádłość ziemie ich *BibRadz Deut* 9/5.

b. *Prawdziwość* (3) : *Verum et falsum contraria*, [...] *Prawdziwość/ prawóść/ fzczyrość/ niefałżiwość. Mącz* 489b, 489b; Bo niemałż w vściech iego prawości/ šrzodek ich zgniłości/ grob otwarty gárdło ich/ ięzykiem swym przymiláią fię. *BudBib Ps* 5/9[10].

c. *Sprawiedliwość* (13) : Vwierzył Abram Bogu/ á poczytáno mu tho ku prawości. *Leop Gen* 15/6.

prawość czego (1): Iefli ktho łfuka w nim mocy/ namocnieyfzy ieft: Iefli prawości Sądu/ żadny nie łmie zá mną fwiádectwá dáć. *Leop Job* 9/19.

Zwroty: »czynić prawość« = *facere quod est rectum PolAnt (4)* : który [Dawid] wtrzęgł przykazań moich/ który też chodził za mną wżem łercem tylko (to) czyniąc co łufze przedemną (*marg*) wła. czyniąc tylko prawość w oczach moich. (—) *BudBib 3.Reg 14/8, I [212]a marg, 4.Reg 15/34, 16/2.*

»(roz)sądzić w prawości« = *iudicare in aequitate Vulg; aequitates a. in rectitudine iudicare PolAnt [szyk zmienny] (5)*: Niech łie wełę y raduię pogani/ ábociem ładziłz ludzi w prawości *TarDuch D8*; Bo then okrag łwyatá tego w łwey łprawiedliwości/ Rozładzi Pan łpołu z ludźmi w łakowey prawości/ Ktorey rozum nye ogárny y zyemikye niłkości. *LubPs X; Leop Ps 97/9; BudBib I 304a marg, Ps 96[95]/10.*

Wyrażenie przyimkowe: »w prawości« = *sprawiedliwie; in aequitate Vulg; in rectitudine PolAnt (6)*: Ale będzie ładził w łprawiedliwości vbogie/ á będzie karał w prawości/ áby bronil na łiem i vtrápiionych *BibRadz Is 11/4. Cf Zwrot.*

W przen (1) : Stolicá twoiá Boże ná wiek wiekow/ łalká prawości łalká krolełtwá twego. Vmiłowałes łprawiedliwość/ á nienawidziáles nieprawości *WujNT Hebr 1/8.*

Synonimy: **a.** cnotliwość, prawda, prawdziwość, uczciwość; **b.** prawda, prawdziwość; **c.** słuszność; **d.** sprawiedliwość.

Cf NIEPRAWOŚĆ, PRAWOTA

MP